

**Rannu valla jäätmekava
2015-2020**

1 Sisukord

Sisukord.....	2
Sissejuhatus.....	4
1Jäätmemajanduse õiguslikud alused ja arengu-dokumendid.....	6
1.1Euroopa Liidu õigusaktid.....	6
1.2Eesti seadusandlus.....	6
1.3Rannu valla jäätmekäitlusalasused õigusaktid.....	7
1.4Jäätmehoolduse arengudokumendid.....	7
1.4.1Eesti keskkonnanstrateegia ja keskkonnategevuskava.....	7
1.4.2Riigi jäätmekava 2014-2020.....	8
1.4.3Rannu valla arengukava 2014-2019.....	8
2Rannu valla üldiseloostus.....	10
2.1Asukoht ja rahvastik.....	10
2.2Elamumajandus.....	11
2.3Ettevõtlus.....	12
2.4Looduskeskkond.....	12
2.4.1Looduskaitseobjektid.....	13
32008-2012 jäätmekava eesmärkide täitmise analüüs.....	14
4Jäätmekäitluse hetkeolukord ja prognoosid.....	15
4.1Olmejäätmed.....	15
4.2Pakendijäätmed.....	16
4.3Biolagunevad jäätmed.....	18
4.4Ehitus- ja lammutusjäätmed.....	18
4.5Ohtlikud jäätmed.....	20
4.6Romusõidukid ja vanarehvid.....	21
4.7Elektri- ja elektroonikaseadmed.....	22
4.8Tervishoiu- ja veterinaarteenuste jäätmed.....	22
4.9Põllumajanduses tekkinud jäätmed.....	23
4.10Korraldatud jäätmevedu.....	24
4.11Jäätmete kõrvaldamis- ja taaskasutamisrajatised.....	24
4.12Teavitustegevus.....	24
4.13Minevikus saastunud jäätmekõrvaldamiskohad ning nende korrastamise meetmed.....	24
5Jäätmehoolduse arengusuunad ja eesmärgid.....	25
5.1Jäätmehoolduse kavandamine ja planeerimine.....	25
5.1.1Kohalike õigusaktide ülevaatamine ja ajakohastamine.....	25

5.1.2Korraldatud jäätmeveo korraldamine	25
5.2Jäätmete liigiti kogumise ja sortimise arendamine	25
5.2.1Biojätmed	25
5.2.2Jäätmete kogumispunktide heakorrastamine.....	25
5.2.3Suurjäätmete kogumisringide teostamine	26
5.3Elanike teadlikkuse tõstmine	26
5.4Jäätmehoolduse järelevalve	26
6Jäätmekava rakendamisega kaasnev keskkonnamõju.....	28
7Jäätmehooldusega seotud organisatsioonilised aspektid.....	29
7.1Organisatsioonilised aspektid ja vastutus.....	29
7.2Jäätmehoolduse finantseerimine	29
Kokkuvõte.....	30
Kasutatud materjalid.....	31
Lisa 1. Tegevuskava ja rahastamisallikad 2015-2020	33
Lisa 2. Rannu vallas tekkinud jäätmed jäätmeliikide lõikes ettevõtete ja majapidamiste kaupa 2008. - 2013. a jäätmearuannete andmetel (tonnides).....	35

2 Sissejuhatus

Käesolev Rannu valla jäätmekava 2015-2020 (edaspidi *jäätmekava*) on kohaliku omavalitsuse üksuse arengukava osa, mis käsitleb Rannu valla jäätmehoolduse arendamist. Jäätmekava koostamisel võetakse arvesse peamiselt valla arengukavas ja kehtivas riigi jäätmekavas sätestatud ning toetutakse jäätmeseaduses ning muudes jäätmekäitlust käsitlevates seadustes sätestatule.

Jäätmekava koostati Rannu Vallavalitsuse ametnike ja Adepte Ekspert OÜ konsultantide koostöona. Käesolev jäätmekava asendab 2008. a koostatud Rannu valla jäätmekava 2008-2012.

Jäätmekava eesmärk on käsitleda jäätmehoolduse arendamist, rõhutades sealjuures seatud strateegilisi eesmärke ning käsitledes nende saavutamiseks vajalikke meetmeid ja nende maksumust. Ülevaade valla jäätmekäitluse hetkeolukorrast hõlmab ülevaadet valla haldusterritooriumil tekkivate jäätmete liigi, koguse, päritolu ja käitluse kohta ning hinnangut tuleviku jäätmevoogude ja täiendavate jäätmerajatiste infrastruktuuri loomise vajaduse kohta. Lisaks käsitletakse jäätmekäitluse alternatiive ja hinnatakse jäätmekava rakendamise eeldatavat keskkonnamõju.

Käesolev jäätmekava käsitleb kõiki jäätmeliike, mis kuuluvad jäätmeseaduse reguleerimisalasse, ja vastab jäätmeseaduse § 39 lg 3 p 1-10 nõuetele, sisaldades:

- 1) andmeid kavaga hõlmatud territooriumil tekkivate jäätmete liigi, koguse ja päritolu kohta ning hinnangut jäätmevoogude arengule tulevikus;

- 2) olemasolevate jäätmete kogumissüsteemide kirjeldust ning ülevaadet suurematest kõrvaldamis- ja taaskasutamisrajatistest;
- 3) ülevaadet vanaõli, ohtlike jäätmete ja muude jäätmevoogude, mille kohta on Euroopa Liidu tasandil kehtestatud eraldi regulatsioon, käitlemisest;
- 4) uute kogumissüsteemide, olemasolevate jäätmerajatiste sulgemise, täiendavate jäätmerajatiste infrastruktuuri ja sellega seotud investeeringute vajaduse hinnangut;
- 5) täiendavaid andmeid jäätmerajatiste infrastruktuuri loomise vajaduse korral tulevaste kõrvaldamis- ja taaskasutamisrajatiste asukoha ning nende võimsuse kohta;
- 6) üldise jäätmekäitluspoliitika kirjeldust, sealhulgas kavandatavate jäätmekäitlustehnoloogiate ja -meetodite või poliitika ülevaadet nende jäätmete osas, mille käitlemiseks on vaja võtta erimeetmeid;
- 7) jäätmekäitlusega seotud organisatsiooniliste aspektide ülevaadet, sealhulgas jäätmekäitlusega tegelevate avalik-õiguslike ja eraõiguslike isikute vahelise vastutuse jaotuse kirjeldust;
- 8) üldsusele või kindlale tarbijarühmale suunatud teadvustamis- ja teavitamiskampaaniate kasutamise ülevaadet;
- 9) andmeid minevikus saastunud jäätmekõrvaldamiskohtade ning nende korrastamiseks võetavate meetmete kohta; ja
- 10) valdkonna arengukava ja kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekava rakendamisest keskkonnale avalduva mõju kirjeldust.

Lisaks käsitleb Rannu valla jäätmekava jäätmeseaduse §-is 42 lg 2 p 1-3 sätestatud:

- 1) kohaliku omavalitsuse üksuse korraldatava jäätmeveo arendamist tema haldusterritooriumil, sealhulgas korraldatud jäätmeveo piirkonna või piirkondade määramist;
- 2) jäätmete liigiti kogumise ja sortimise arendamist koos tähtaegadega konkreetsete jäätmeliikide kaupa; ja
- 3) jäätmehoolduse rahastamist.

Jäätmekava koostamise käigus analüüsiti Rannu valla jäätmemajandust puudutavaid materjale ja varasemaid uuringuid. Töö seadusandliku baasi annavad Eestis kehtivad seadusandlikud aktid ning normdokumendid.

Käesolev jäätmekava ei saa olla lõplik ja paindumatu tegevuskava, vaid vajaduse korral muudetav strateegia. Muudatusi ning täpsustusi jäätmekavas võivad kaasa tuua lisauuringute või muu informatsiooni laekumisel ilmnevad muutunud hinnangud olukorrale või tulevikutrendidele. Samuti võivad muutusi tuua kaasa prognoosimatud või raskesti prognoositavad muutused poliitilistes või majanduslikes sfäärides. Kava realiseerimine sõltub lisaks Rannu vallas toimuvatele arengutele ka laiemalt üle-Eestilisest jäätmekäitluse alasest ja üldisest majandusarengust. Seetõttu tuleb käesolevat kava vaadelda dünaamilise dokumendina, mida tuleb perioodiliselt üle vaadata ja korrigeerida.

3 Jäätmemajanduse õiguslikud alused ja arengudokumentid

Rannu valla jäätmekava tugineb mitmetele rahvusvahelistele, riiklikele ja omavalitsuse tasandi dokumentidele. Seetõttu on jäätmekava koostamisel analüüsitud nii kohalikke kui ka riiklikke ja rahvusvahelisi õigusakte, planeeringuid, arengukavasid.

3.1 Euroopa Liidu õigusaktid

Euroopa Liidu keskkonnapoliitika koosneb mitmesajast seadusandlikust aktist, jäätmehoolduse seisukohalt on olulisemad järgmised direktiivid:

- Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiv 2006/12/EÜ jäätmete kohta;
- Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiv 91/689/EMÜ ohtlike jäätmete kohta;
- Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiv 2008/98/EÜ. Direktiivi eesmärk on edendada jäätmete korduskasutust ja jäätmete ringlussevõttu, et vähendada prügilates jäätmeid ja neist tekkivaid kasvuhooonegaase.

Nimetatud baasdirektiividel põhinevad mitmed spetsiifilised direktiivid, millistest tähtsamad on järgmised:

- Nõukogu direktiiv 75/439/EMÜ 16. juunist 1975 *jääkõlde kõrvaldamise kohta*, täiendatud direktiiviga 87/101/EEÜ 22. detsembrist 1986;
- Nõukogu direktiiv 91/157/EMÜ 18. märtsist 1991 *teatud ohtlike aineid sisaldavate patareide ja akumulaatorite kohta*;
- Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiv 94/62/EÜ 20. detsembrist 1994 *pakendi ja pakendijäätmete kohta*;
- Nõukogu direktiiv 96/59/EÜ 16. septembrist 1996 *polüklooritud bifenüülide ja polüklooritud terfenüülide (PCB/PCT) kohta*;
- Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiv 2000/53/EÜ 18. septembrist 2000 *romusõidukite kohta*;
- Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiv 2002/95/EÜ 27. jaanuarist 2003 *piirangute kohta teatud ohtlike ainete kasutamise osas elektri- ja elektroonikaseadmetes* ;
- Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiv 2002/96/EÜ 27. jaanuarist 2003 *elektri- ja elektroonikaseadmete jäätmete kohta* .
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2000/76/EÜ 4. detsembrist 2000 *jäätmete põletamise kohta*.
- Nõukogu direktiiv 1999/31/EÜ 26. aprillist 1999 *prügilate kohta*. Antud direktiivis on prügilate kohta antud olmejäätmete osas järgmised tingimused:
 - 2009. a. - ladestatavate biolagunevate jäätmete kogus (kaaluliselt) moodustaks 50% 1995. a. tasemest;
 - 2016. a. - ladestatavate biolagunevate jäätmete kogus (kaaluliselt) moodustaks 35 % 1995. a. tasemest.

3.2 Eesti seadusandlus

Peamiseks õigusaktiks, mis reguleerib Eesti Vabariigis jäätmemajandusega seonduvat, on **jäätmeseadus**, milles on püstitatud üleriigilised jäätmehoolduse arendamise eesmärgid ja põhimõtted. Jäätmeseaduses püstitatud eesmärkide saavutamiseks ning jäätmemajanduse planeerimiseks koostatakse riigi ja kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekavad. Vastavalt jäätmeseadusele on jäätmekäitluse planeerimine ja suunamine oma haldusterritooriumil omavalitsuste ülesanne.

Lisaks jäätmeseadusele reguleerib jäätmete käitlemist **pakendiseadus**. Pakendi ja pakendijäätmete taaskasutussüsteem peab olema kohaliku omavalitsuse tasandil korraldatud selliselt, et saavutatakse pakendiseaduses toodud pakendi ja pakendijäätmete kogumise ja taaskasutuse eesmärgid ning kehtestatud sihtarvud. Pakendiseadus sätestab pakendile ja pakendi kasutamisele esitatavad üldnõuded, pakendi ja pakendist tekkivate jäätmete vältimise ja vähendamise meetmed, pakendi ja pakendijäätmete taaskasutussüsteemi korralduse ning vastutuse kehtestatud nõuete täitmata jätmise eest.

Jäätmekäitluse järelevalve toimimist reguleerib **keskkonnajärelevalve seadus**. Keskkonnajärelevalve seadus kehtestab riiklikku keskkonnajärelevalvet teostavate ja juhtivate ning riiklikule järelevalvele allutatud isikute õigused ja kohustused. Keskkonnajärelevalve seaduse järgselt on kohalik omavalitsusorgan või asutus üks keskkonnajärelevalve teostajatest.

3.3 Rannu valla jäätmekäitluselased õigusaktid

Kohaliku omavalitsuse erinevate õigusaktidega täpsustatakse jäätmehoolduse arendamise aspekte omavalitsuse tasemel.

Rannu valla jäätmehoolduseeskiri on vastu võetud Rannu Vallavolikogu 26.11.2013 määrusega nr 2.

Jäätmehoolduseeskiri on kehtestatud eesmärgiga rakendada Rannu vallas jäätmeseaduse ja pakendiseaduse ning nende rakendusaktide nõuded, säilitada puhas ja tervislik elukeskkond, vähendada jäätmete koguseid ning soodustada jäätmete taaskasutamist. Eeskiri määrab kindlaks jäätmehoolduse korra ning jäätmete liigiti käitlemise korra Rannu haldusterritooriumil ja on kohustuslik kõikidele juriidilistele ning füüsilistele isikutele. Jäätmehooldust Rannu vallas korraldab ja kontrollib Rannu Vallavalitsus vastavalt seadusandluses ja eeskirjas ettenähtud korrale.

3.4 Jäätmehoolduse arengudokumendid

3.4.1 Eesti keskkonnastrateegia ja keskkonnategevuskava

Eesti keskkonnastrateegia aastani 2030 on riigi keskkonnalase tegevuse kavandamise ja rahvusvahelise koostöö arendamise aluseks. Selle strateegia eesmärgiks on määratleda pikaajalised arengusuunad looduskeskkonna hea seisundi hoidmiseks, lähtudes samas keskkonna valdkonna seostest majandus- ja sotsiaalvaldkonnaga ning nende mõjudest ümbritsevale looduskeskkonnale ja inimesele.

Jäätmete osas on strateegias püstitatud järgmine eesmärk:

- aastal 2030 on tekkivate jäätmete ladestamine vähenenud 30% ning oluliselt on vähendatud tekkivate jäätmete ohtlikkust.

Eesmärgi täitmist aitab jälgida ladestatud olmejäätmete mõõdik, mille baastase on 283 kg/elaniku kohta aastas. Seega on eesmärgiks ladestada 2030. aastal prügilatesse elaniku kohta maksimaalselt 198 kg. Olmejäätmete hulka kuuluvad nii majapidamiste kui ettevõtete tekitatud olmejäätmed.

Et jäätmete ladestamist vähendada, on esmaselt oluline vähendada märkimisväärselt jäätmeteket, kasutades sealjuures tõhusamalt loodusvarasid ja muid ressursse. Selleks on oluline katkestada seosed jäätmetekke ja loodusvarade kasutamise ning majanduskasvu vahel, st majanduskasv ei tohi põhjustada loodusvarade kasutamise ja jäätmekoguste ning negatiivse keskkonnamõju suurenemist. Teiseks on oluline suurendada jäätmete sortimist, taaskasutamist, sh ringlussevõttu, et vähendada kõrvaldatavate jäätmete kogust miinimumini. Oluline on ka vähendada jäätmete ohtlikkust ning ohtlike ainete sisaldust jäätmetes, mis ühtlasi väldib jäätmete käitlemisel õhku, vette ja pinnasesse sattuvate heitkoguste suurenemist.

Strateegia alusel töötatakse välja konkreetsemad tegevused ja fikseeritakse need perioodiliselt koostatavas Eesti keskkonnategevuskavas.

3.4.2 Riigi jäätmekava 2014-2020

„Riigi jäätmekava 2014–2020“ (edaspidi riigi jäätmekava) on kogu jäätmevaldkonda hõlmav arengudokument, milles kirjeldatakse olulisemaid jäätmevaldkonna arengu põhimõtteid ja meetmeid koos ettenähtava tegevusega kuni aastani 2020, et kooskõlas teiste asjasse puutuvate valdkonna arengukavadega saavutada jäätmeseaduses püstitatud jäätmepoliitika eesmärgid. Riigi jäätmekava on kohalike omavalitsuste jäätmekavade koostamise aluseks.

Riigi jäätmekava 2014–2020 peaesmärk on jäätmekäitluse hierarhiat järgiv säästev jäätmehoolitus. Jäätmekava strateegilised eesmärgid on seega püstitatud jäätmekäitluse hierarhiat silmas pidades. Iga strateegilise eesmärgi elluviimiseks vajalik tegevus on koondatud kolmeks meetmeks, kusjuures jäätmekavas on esitatud vaid meetme kirjeldus ning mõõdikud meetme elluviimise hindamiseks. Jäätmekava viiakse ellu rakendusplaani alusel, milles on esitatud vajalikud tegevused, selle eelarve liik, vastutaja(d) ning prognoositud maksumus.

Esimeseks strateegiliseks eesmärgiks on vältida ja vähendada jäätmeteket, sh vähendada jäätmete ohtlikkust. Olmejäätmete tekke kasvuprotsent peab jääma alla ½ sisemajanduse koguprodukti (SKP) kasvuprotsendist ja pakendijäätmete tekke kasvuprotsent alla 2/3 SKP kasvuprotsendist.

Teiseks strateegiliseks eesmärgiks on võtta jäätmed ringlusse või neid muul viisil taaskasutada maksimaalsel tasemel. Ringlussevõtu osakaal jäätmeliigi kogumassist peab 2020. aastaks olema:

- olmejäätmetel 50%;
- pakendijäätmetel 60%;
- biolagunevatel jäätmetel 13%;
- ehitus-lammutusjäätmetel 70%.

Lisaks peab elektroonikaromude kogumise osakaal olema eelneval kolmel aastal turule lastud elektri- ja elektroonikaseadmete kogumassist 65% ning kantavate patarei- ja akujäätmete kogumise osakaal jäätmete kogumassist 45%.

Kolmas strateegiline eesmärk on vähendada jäätmetest tulenevat keskkonnariski, tõhustades muuhulgas seiret ning järelevalvet. Käesoleva eesmärgi raames plaanitakse korrastada kõik suletud prügilad ning kõrvaldada suurõnnetuse oht kõigist A-kategooria jäätmehoidlatest.

Riigi jäätmekava 2014-2020 juurde on koostatud ka rakendusplaan aastateks 2014-2017, kus esitatakse nimekiri riigi jäätmekavas sätestatud eesmärkide täitmiseks vajalikest tegevustest, oodatavatest tulemustest, nende hinnangulisest maksumusest rakendusplaaniga hõlmatud aastate kaupa ja tegevuste rahastamisallikatest.

3.4.3 Rannu valla arengukava 2014-2019

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 37 kohaselt peab igal omavalitsusüksusel olema arengukava, milles määratletakse lühi- ja pikaajalise arengu eesmärgid ning nende saavutamiseks kavandatavad tegevused.

Rannu valla arengukava 2014-2019 on vastu võetud Rannu Vallavolikogu 29.01.2014 määrusega nr 5. Rannu Vallavolikogu 29.01.2014. a määruse nr 5 „Rannu valla arengukava 2014 – 2019“ muutmise on vastu võetud Ranna Vallavolikogu 12.11.2014 määrusega nr 15.

Vastavad dokumendid on aluseks tehtavatele investeringuotsustele ning ellu viidavatele arengutegevustele.

Rannu vallavolikogu ja Rannu vallavalitsuse missioon on:

- kindlustada ökoloogiliselt turvaline elukeskkond ja säilitada väärtuslik looduskeskkond;
- osutada kvaliteetseid avalikke teenuseid;
- säilitada ajalooliselt väljakujunenud identiteet ja soodustada kultuuri arengut;
- toetada ja arendada kohalikku omaalgatust ja elanike ühistegevust;
- luua ettevõtluse arenguks soodsad eeldused;
- korrastada valla infrastruktuur.

Arengukava üldised eesmärgid keskkonnakaitse valdkonnas on järgmised:

- keskkonnaressursside säästlik kasutamine ja tasakaalustatud areng;
- vallas ei ole keskkonda oluliselt mõjutavaid reostusallikaid;
- looduskaitsealused objektid on kaitstud;
- Võrtsjärve ranna-alad on kaitstud reostuse ja ebaseadusliku tegevuse eest;
- üldplaneering ja detailplaneeringud tagavad piisava arvu avalikke juurdepääse Võrtsjärve kallastajale;
- säästev areng toimib kõigis omavalitsuse arendatavates valdkondades.

4 Rannu valla üldise loomustus

4.1 Asukoht ja rahvastik

Rannu vald paikneb Tartu maakonna lääneosas Võrtsjärve idakaldal. Vald piirneb põhjas Kolga-Jaani, idas Puhja ja Konguta ning lõunas Rõngu vallaga. Valla läänepiiril on Võrtsjärv. Rannu on Võrtsjärve piirkonna suurim asula. Valla territooriumi pindala on 158,1 km². Koos Võrtsjärvest Rannu valla territooriumile jääva osaga on territooriumi suuruseks 243,7 km².

Joonis 1. Rannu valla paiknemine. Allikas: Maa-ameti kaardirakendus

Vallas on 19 asulat, 17 küla ja 2 alevikku. Rannu vallas on Tartu Maavalitsuse poolt koostatud Tartumaa sotsiaalse infrastruktuuri planeeringu alusel kaks kanti – Sangla kant ja Rannu kant. Kant on asustuse kooslus, mille elanikel on ühine meie-tunne. Selle alusel võib kandiks pidada ka Vehendi külas asuvat Limnologia piirkonda ja Kureküla alevikku.

Rahvastikuregistri andmetel elab 01.01.2015 seisuga Rannu vallas 1627 elanikku. Statistikaameti andmete kohaselt on Rannu vallas rahvaarv 1. jaanuari 2015. a seisuga on 1527. Asustustihedus on 10,9 elanikku 1 km² kohta.

Tabel 1. Elanike paikkondlik asustus külade kaupa 01.01.2010 ja 01.01.2014.

Asula nimi	Elanike arv 01.01.2010	Elanike arv 01.01.2014
Rannu alevik	444	434
Ervu küla	162	150
Kureküla alevik	142	124
Kaarlijärve küla	140	137
Väike-Rakke küla	118	115
Neemisküla küla	100	81
Vehendi küla	94	81
Kulli küla	83	77
Suure-Rakke küla	73	68
Noorma küla	57	60
Järveküla küla	56	47
Vallapaju küla	51	48
Paju küla	45	46
Verevi küla	38	38
Koopsi küla	31	26
Kipastu küla	28	25
Tamme küla	27	25
Sangla küla	26	32
Utukolga küla	17	14
KOV täpsusega	13	20
Kokku	1745	1648

Tiheasustusega piirkondadeks võib lugeda Rannu alevikku ja Kureküla alevikku.

4.2 Elamumajandus

Hoonestus on Rannu vallas valdavalt hajaasustusena. Ühepereelamute arv vallas on 500 ja suvilaid 110. Vallas on kokku 36 korterelamut, nendest kuni 10 korteriga 22.

Vallapalu külas asub valla poolt hallatav kalmistu.

Valla avalikus kasutuses olevaid teid on 115 km.

Rannu vallas on kaks haridusasutust – Rannu alevikus asuvad Rannu vallale kuuluvad Rannu Kool ja Rannu Lasteaed.

Rannu vallas tegeleb igapäevaselt kultuuritööga 2 valla hallatavat asutust – Rannu Rahvamaja ja Rannu Raamatukogu (haldab Kureküla raamatukogu ja Sangla raamatukogu teavikute kogusid).

Noorsootöö toimub Rannu Avatud Noortekeskuse, kooli ja rahvamaja korraldamisel. Noortele on tagatud võimalus võtta osa huviringidest kooli juures, tegeleda erinevate spordialadega, kasutada Rannu Avatud Noortekeskust.

Avaliku korra tagavad Rannu vallas politsei- ja piirivalveameti Elva konstaablipiirkonna politseinikud ja abipolitseinikud. Piirkonda teenindab päästeteenistuse komando Elvas. Abikomando tegutseb lähivaldadest Rõngus.

Rannu alevikus tegutseb vallale kuuluv OÜ Rannu Perearstikeskus, mis osutab esmatasandi arstiabi teenust. OÜ Rannu Perearstikeskus tegutseb Barbara külakeskuses. Barbara keskuses tegutseb pensionäride päevakeskus.

4.3 Ettevõtlus

Rannu arengukava andmete põhjal on Rannu vallas ligikaudu 1000 tööalist (vanuses 19-62) elanikku.

Registrite ja Infosüsteemide Keskuse andmete põhjal on Rannu vallas 175 registreeritud ettevõtet. Enamus töökohtadest on seotud toiduainetööstuse, põllumajanduse ja teenindava sektoriga. Ettevõtjad, olenemata töötajate arvust ja käibest, on olulised valla arengutaseme ja positiivse kuvandi loojad.

Olulisemad tööandjad Rannu vallas on:

- OÜ Estover Piimatööstus (toiduainete tööstus);
- Kure Mõis OÜ (piimakarjakasvatus; teravilja- (v.a riis) ja kaunviljakasvatus; õlitaimeseemnete kasvatus; muu veislaste ja pühvlikasvatus; taimekasvatuse abitegevused);
- Rannu Mõis OÜ (piimakarjakasvatus; enda või renditud kinnisvara üürileandmine ja käitus);
- Melior-M OÜ (vesiehitus; muud kaeve- ja mullatööd; teede ja kiirteede ehitus; maakuivendus- ja maaparandustööd, k.a metsa- ja põllumaade kuivendus; mujal liigitamata rajatiste ehitus; kaubavedu maanteel; muu puhastustegevus; maastiku hooldus ja korrashoid; taimekasvatuse abitegevused; kruusa- ja liivakarjääride tegevus; savi ja kaoliini kaevandamine);
- Ranna Farm OÜ (piimakarjakasvatus; taimekasvatuse abitegevused);
- Harry Metall OÜ (kinnituselementide ja keermestatud toodete tootmine).

Olulised tööandjad väljaspool ettevõtlust on Rannu Vallavalitsus ja Eesti Maaülikooli Limnoloogiakeskus.

Jäätmeluba on Rannu vallas väljastatud ühele ettevõttele: OÜ Melior-M; L.JÄ/321151 (jäätmete taaskasutamiseks Rannu vallas Kipastu külas Simmi küüni (66601:007:0062) kinnistul). Jäätmeluba on antud jäätmete taaskasutamiseks vastavalt jäätmeseaduse § 73 lg 2 p 2. OÜ Melior- M põhitegevusalaks on muud kaeve- ja mullatööd – EMTAK 43129.

4.4 Looduskeskkond

Rannu vald asub Tartu maakonna lääneosas Võrtsjärve rannikul. Rannu alevik on Võrtsjärve piirkonna suurim asula.

Valla keskosa paikneb Ugandi lavamaal, kus on valdav põllumajandusmaastik, lõuna- (Mustjärve ümbrus) ja põhjaosa (Sangla ja Rannu soo) asuvad Võrtsjärve madalikul. Sangla soo on osaliselt kasutusel turbamaardlana. Ümbruskonda ilmestavad Tulimägi (99 m), Võrtsjärve rannikul paiknevad paljandid (Tamme paljand, selle kaitseks on moodustatud Tamme paljandi kaitseala) ja Trepimäe järsak (Trepimäe kaitseala).

Peale valla läänepiiril külgsuuna Võrtsjärve ja Mustjärve on vallas Rannu, Liivaku ja Koopsi paisjärv.

Üsna suurel osal, peamiselt järve lähistel muistse Võrtsjärve alal, on levinud sootrasandikud (need on endised jääjärvede kuhjetasandikud, millele on jääajajärgsel ajal kuhjunud soosetted). Seoses muistse Võrtsjärve praegusest suurema ulatusega leidub mõnel pool, peamiselt järvest idas (Vehendi ümbruses), endisi rannamoodustusi (luited).

Pinnakatte moodustavad Võrtsjärve piirkonnas väga mitmekesise geneesi ja koostisega materjalid. Suurema osa piirkonna pinna kattest moodustab moreen. Enamasti on tegemist punakaspruuni saviliivase või liivsavise moreeniga, mis on üsna kivine ja karbonaadirikas ning see lasub enamasti otse devoni setetel ning selle paksus varieerub üsna suurtes piirides

(Raukas, Tavast 1995). Järve ääres ja ka kaugemal leidub mitmel pool madalamatel aladel soosetteid, mis on peamiselt madalsooturvas, järvest kaugemal on ka siirdesoo-ja rabaturvast.

Taimkate on vahelduv ja mitmekesine. Kuusemetsi ning rohumaid kohtab siin väikeste kõlvikutena ning enamasti tasandike servaaladel. Idakaldas ulatuvad põllustunud alad järveni .

4.4.1 Looduskaitseobjektid

Valla äärmine põhjaosa kuulub Alam-Pedja looduskaitsealasse. Rannu valda jäävad kaitsealune Rannu park koos alleega (2,8 ha) ning osa Mustjärve ja osa Võrtsjärve hoiualast.

Võrtsjärve rannikul paiknevad paljandid (Tamme paljand, selle kaitseks on moodustatud Tamme paljandi kaitseala) ja Trepimäe järsak (Trepimäe kaitseala).

Kaitse all on ka üksikobjektid Vehendi kadakas (kaheksa tüveharuga, suurima übermõõt 0,44 m ja kõrgus 7,2 m), Andresjaani tammed (4) ja rändrahn Karukivi (übermõõt 13,6 m; Ervu külas).

5 2008-2012 jäätmekava eesmärkide täitmise analüüs

Rannu valla jäätmekava 2008-2012 kirjeldas mitmeid valla jäätmekäitluselaseid probleeme ja nägi ette tegevused nende lahendamiseks. Ülevaate valla jäätmekava 2008-2012 eesmärkide täitmisest annab tabel 2.

Tabel 2. Rannu valla jäätmekava 2008-2012 eesmärkide täitmine.

Eesmärk	Täitmine
Korraldatud jäätmeveo organiseerimine.	Rannu vallas on moodustatud üks korraldatud jäätmeveo piirkond. Jäätmevedaja AS Jõgeva Elamu lõpetas veo alates 30.04.2014. Riigihanke tulemusena on uus vedaja AS Eesti Keskkonnateenused. Korraldatud jäätmeveoga on haaratud Rannu vallas segaolmejäätmed, paber ja kartong.
Elanikkonna jäätmehoolduselase teadlikkuse tõstmine.	Vallalehes avaldatakse artikleid jäätmekäitluse ja jäätmete sortimise korraldusest. Valla kodulehel olemas osaliselt info jäätmete üleandmise võimalikkuse kohta.
Jäätmete teke vältimine ja koguste vähendamine.	Majapidamiste olmejäätmete teke on jäänud stabiilseks ning ei ole võrreldes eelmise perioodiga oluliselt tõusnud. Majanduskasvu ja tarbimisharjumuste kasvu kontekstis võib seda pidada heaks näitajaks.
Biolagunevate jäätmete ja reoveesetete kogumiskoha rajamine.	Rajatud on biolagunevate jäätmete kogumiskoht.
Jäätmemajanduse statistikaandmete korrastamine (kogused ja jäätmevaldajad).	Seoses korraldatud jäätmeveoga on kasutusele võetud toimiv jäätmevaldajate register.

6 Jäätmekäitluse hetkeolukord ja prognoosid

Käesolevas jäätmekavas on olemasoleva olukorra kirjeldamisel kasutatud Rannu Vallavalitsuse käsutuses olevat informatsiooni ja Keskkonnaagentuuri poolt hallatava riikliku jäätmestatistika ning aruannete andmeid.

Jäätmekäitluse aruannete alusel tekkis Rannu vallas aastatel 2008-2013 keskmiselt 45 950 tonni jäätmeid aastas, sellest 2748,5 tonni majapidamistes.

Tabel 3. Jäätmete teke ja käitlemine (kõik jäätmeliigid) ettevõtetes (EV) ja majapidamistes (MP) Rannu vallas 2008-2013. Allikas: Keskkonnaagentuur.

Aasta	Koguteke (sh kogutud)		Kokku (t)	Taaskasutatud (t)	Transport sisse (t)	Transport välja (t)
	EV (t)	MP (t)				
2008	495,0	77,4	572,4	3022,160	0,008	503,156
2009	39 595,7	378,0	39 973,7	44602,546	520,000	943,607
2010	271,0	428,9	699,9	4225,800	41,360	659,067
2011	603,5	543,9	1147,4	280,000	-	839,072
2012	986,3	880,0	1866,3	713,000	-	1067,862
2013	1249,9	440,5	1690,4	2432,300	2432,300	636,096

Aastatel 2008–2010 on olnud oluline kogus jäätmeid eelnevalt vaheladustatud, sellest tulenevalt on ka tabelis 3 suured taaskasutatud jäätmete kogused. Rannu vallas jäätmete ladustamist kohapeal ei toimu, sest puudub prügila.

6.1 Olmejäätmed

Olmejäätmed (jaotisekoodiga 20) on kodumajapidamiste jäätmed ja samalaadsed kaubandus-, tööstus- ja ametiasutusjäätmed, sealhulgas liigiti kogutud jäätmed. Olmejäätmetes võib sisalduda nii tava- kui ka ohtlike jäätmeid ja need ei ole koostiselt ühtsed. Olmejäätmete koostise määravad paljud tegurid: tarbimisharjumused, kohapealne sorteerimismäär, aastaeg, elamutüüp, elanike sorteerimisteadlikkus jne.

Tabel 4. Olmejäätmete teke ettevõtete ja majapidamiste lõikes 2008-2013. Kõik andmed tonnides. Allikas: Keskkonnaagentuur.

Jäätme-kood	Jäätmeliik	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Ettevõtted							
20 01 *	Ohtlikud jäätmed	0,028	0,004	0,001	0,056	2,845	0,014
20 02 01	Biolagundatavad jäätmed	40	40	40	0	30	30
20 03 01	Prügi (segaolmejäätmed)	221,353	102,796	99,293	43,44	13,5	27,647
20 01 39	Plastid	0	0,8	0	0	0	0
Kokku		261,381	143,6	139,294	43,496	46,345	57,661
Majapidamised							
20 01 01	Paber ja kartong	0,89	1,36	0	0	0	0,397
20 01 *	Ohtlikud jäätmed	5,478	5,457	3,952	3,904	1,987	2,313
20 01 40	Metallid	0,841	8,04	31,96	20,49	59,132	0,721
20 02 01	Biolagundatavad jäätmed	0	0	0	30	0	0
20 03 01	Prügi	44,357	220,356	272,758	285,67	269,406	295,552
20 03 07	Suurjäätmed	0	4,28	3,18	3,28	4,68	4,38
20 01 39	Plastid	0	0	0	0,359	0	0
20 01 36	Kasutuselt kõrvaldatud seadmed	0	0,37	0,036	0,079	0	0,171
Kokku		51,566	239,863	311,886	343,782	335,181	303,534

Jäätmearuandluse põhjal on Rannu vallas tekkinud jäätmete kogus olnud ettevõtete ja majapidamiste jaotuses võrdlemisi stabiilne. Olmejäätmete kogutekke viie aasta keskmine on olnud 455,5 tonni.

Säästva Eesti Instituudi (SEI-Tallinn) poolt 2012-2013. aastal läbi viidud segaolmejäätmete sortimisuuringu „Eestis tekkinud segaolmejäätmete, eraldi kogutud paberi- ja pakendijäätmete

ning elektroonikaromu koostise uuring“ kaudse hinnangu kohaselt tekkis 2011. aastal Eestis ühe elaniku kohta keskmiselt 216 kg segaolmejäätmeid aastas.

2013. a andmetel tekkis Rannu vallas 361 tonni segaolmejäätmeid, mis on ühe elaniku kohta 200 kg ehk kogutud segaolmejäätmete kogused on mõnevõrra väiksemad kui Eesti keskmine.

Olulist jäätmete tekke vähenemist või suurenemist Rannu vallas tulevikus ette näha ei ole. Elanikkonna keskkonnateadlikkuse arendamine aitab kaasa jäätmete liigiti sorteerimise paranemisele, mis vähendab segaolmejäätmete kogust, samal ajal suurendades liigiti sorteeritud jäätmete kogust.

6.2 Pakendijäätmed

Pakend on mis tahes materjalist valmistatud toode, mida kasutatakse kauba mahutamiseks, kaitsmiseks, käsitlemiseks, kättetoimetamiseks ja esitlemiseks selle kauba olelusringi vältel: toormest kuni valmiskaubani ning tootja käest tarbija kätte jõudmiseni. Pakendiks loetakse ka samal eesmärgil kasutatavad ühekorrapakendeid.

Pakendijäätmed on mis tahes pakend või pakendimaterjal, mis muutub pärast pakendi kasutamist jäätmeks. Pakendijäätmeteks ei loeta pakendi ja pakendimaterjali tootmisel tekkinud jääke.

Pakendiseadus kehtestab nõuded pakendi ja pakendijäätmete kasutamisele, soodustades sellega pakendi või pakendimaterjali ringlust ja taaskasutamist. Pakendid ja nendest tekkivad jäätmed on üheks oluliseks jäätmetekke aspektiks, millele on viimasel ajal tähelepanu pööratud. Suur osa pakendijäätmetest on ühekorrapakendid, mille taaskasutamise süsteem ei ole veel välja kujunenud. Korraldatud on alkoholi- ja joogipakendite (klaas-, plast- ja metallpakendite) kogumine, sorteerimine ja taaskasutamine, millele andis tõeke pakendiaktsiisi seadus ja pakenditele kehtestatud tagatisraha süsteem (nn pandipakendid).

Pakendijäätmed moodustavad olulise osa olmejäätmetest ja prognooside kohaselt pakendijäätmete osatähtsus kasvab. SEI-Tallinn uuringutulemuste põhjal arvatud Eesti keskmine pakendijäätmete sisaldus prügilasse ladestatavates segaolmejäätmetes on 28,5%.

Tabel 5. Pakendijäätmete (sh kogutud) teke Rannu vallas ettevõtete ja majapidamiste lõikes 2008-2013. Kogused tonnides. Allikas: Keskkonnaagentuur.

Jäätmekood	Jäätmeliik	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Ettevõtted							
15 01 01	Paber- ja kartongpakendid	0,987	0,117	3,768	0	0	0
15 01 02	Plastpakendid	4,488	5,104	6,908	4,638	9,556	2,77
15 01 04	Metallpakendid	0,762	1,419	1,03	1,135	1,163	1,062
15 01 06	Segapakendid	3,084	0,387	4,809	0	0	0
15 01 07	Klaaspakendid	2,571	1,509	1,588	1,601	2,144	2,789
15 *	Ohtlike ainete sisaldavad pakendid	0	0,117	2,218	0,241	0,399	0,481
Kokku		11,892	8,653	20,321	7,615	13,262	7,102
Majapidamised							
15 01 01	Paber- ja kartongpakendid	0,27	0	6,16	6,65	8,029	4,8
15 01 02	Plastpakendid	0	0	0	0	0,36	4,823
15 01 06	Segapakendid	0,279	0,956	9,524	20,789	14,9	26,605
15 *	Ohtlike ainete pakendid	0,233	0,289	0,19	0,289	0,4	0,215
Kokku		0,782	1,245	15,874	27,728	23,689	36,443

Pakendiseadus lähtub tootjavastutuse põhimõttest, mis tähendab, et pakendiettevõtjad (pakendajad, maaletoojad, sisuliselt ka kaubandus), on kohustatud tasuta tagasi võtma kõik pakendid, mis on turule toodud. Pakendiseaduse § 20 alusel on pakendiettevõtja, kes müüb pakendatud kaupa lõppkasutajale või tarbijale, kohustatud lõppkasutajalt või tarbijalt tasuta tagasi võtma müüdud kauba müügipakendi ja -pakendijäätmed. Tagasivõtmise nõue hõlmab vaid pakendit, mille tüüp, kuju ja suurus vastavad selles müügikohas müüdava kauba pakendile ja selle kauba müüja poolt üleantava kauba pakendile. Sellest tulenevalt peab olema müügikohtades informatiivne teade tarbijatele pakendi tagasivõtmise kohast (lähima pakendijäätmete vastuvõtupunkti või konteineri asukoht).

Ettevõtte võib pakendijäätmete kogumist ja taaskasutamist korraldada ise või delegerida oma kohustused akrediteeritud tootjavastutusorganisatsioonidele, kes korraldavad pakendikonteinerite paigalduse ja tühendamise, mis koosõlastatakse kohaliku omavalitsusega.

Pakendiseaduse kohaselt on tarbija kohustatud pakendi ja pakendijäätmed tagastama tühelt ja liigiti sordituna vastavalt kohaliku omavalitsuse jäätmehoolduseeskirjas kehtestatud korrale ja pakendiettevõtja või taaskasutusorganisatsiooni nõuetele.

Rannu vallas on paigaldatud pakendijäätmete konteinerid järgnevalt nimetatud asukohtadesse:

MTÜ Eesti Pakendiringluse poolt paigaldatud pakendijäätmete kogumiskonteinerid:

- Limnoloogiakeskuse punkt Vehendil (66601:007:0014) – üks segapakendi konteiner mahuga 5 m³

MTÜ Eesti Taaskasutusorganisatsiooni (ETO) poolt paigaldatud pakendijäätmete kogumiskonteinerid:

- Kaarlijärve punkt (Kaarlijärve 18 elamu juures) – üks segapakendi konteiner mahuga 2,5 m³;
- Rannu kogumispunkt (66601:008:0149)– üks segapakendi konteiner mahuga 2,5 m³;
- Vallapalu (kalmistu parkla punkt) – üks segapakendi konteiner mahuga 2,5 m³.

OÜ Tootjavastutusorganisatsioon (TVO) poolt paigaldatud pakendijäätmete kogumiskonteinerid:

- Kureküla punkt, Kureküla alevik, Rannu vald (raamatukogu parklas) – üks segapakendi konteiner mahuga 2,5 m³;
- Rannu alevik, Rannu vald (korterimajade punkt) – üks segapakendi konteiner mahuga 2,5 m³;
- Väike-Rakke küla, Rannu vald (kaupluse punkt) – üks segapakendi konteiner mahuga 2,5 m³.

Pakendiseaduse § 17¹ kohaselt kehtib tagatisrahata pakendijäätmete kogumisel nõue tiheasustusega alal, kus asustustihedus on 500-1000 el/km² kohta. Seaduse kohaselt peab olema vähemalt üks pakendijäätmete kogumiskoht jäätmevaldajast 1000 meetri raadiuses. Pakendijäätmete kogumisvõrgustiku tihedust võib pidada käesoleval ajal piisavaks ja nõuetele vastavaks.

6.3 Biolagunevad jäätmed

Biolagunevad jäätmed on aeroobselt või anaeroobselt lagunevad jäätmed, nagu toidujäätmed, paber ja papp ning biojäätmed, mille alla kuuluvad aia- ja haljastujäätmed, kodumajapidamises, jaemüügikohas, toidlustusasutuses ja toiduainetööstuses tekkinud toidu- ja köögijäätmed.

Säästva Eesti Instituudi läbiviidud uuringu tulemuste kohaselt moodustas biojäätmete sisaldus segaolmejäätmetes Eestis keskmise kohta 31,8%. Biolagunevate jäätmete koguste vähendamiseks olmejäätmete hulgas tuleb biojäätmed eraldi koguda ning suunata kompostimisele.

Prügilasse ladestatavate olmejäätmete hulgas ei tohi biolagunevaid jäätmeid olla üle 30 massiprotsendi alates 2013. aasta 16. juulist ning üle 20 massiprotsendi alates 2020. aasta 16. juulist. Riigi jäätmekava 2014-2020 näeb ette, et biolagunevate jäätmete ringlussevõtu osakaal peab olema 2020. aastaks vähemalt 13% jäätmeliigi kogumassist.

Jäätmearuannete alusel tekib senise statistika kohaselt aastas biolagunevaid jäätmeid keskmiselt 30-40 tonni, millest valdava osa moodustavad aia- ja haljastusjäätmed (k.a. kalmistujäätmed).

Valla elanikud saavad haljastus ja kalmistujäätmed tasuta ära anda konteineritesse Vallapalu külas Kalmistu kinnistul.

- Vallapalu kalmistu parkla kogumispunkt (66601:001:0051) – mahuga 2x10,0 m³

6.4 Ehitus- ja lammutusjäätmed

Ehitus- ja lammutusjäätmed on jäätmed, mis tekivad ehitiste või nende osade rajamisel, lammutamisel, renoveerimisel või restaureerimisel.

Ehitusjäätmete hulka kuuluvad puidu, metalli, betooni, telliste, ehituskivide, klaasi ja muude ehitusmaterjalide jäätmed, sh need, mis sisaldavad asbesti ja teisi ohtlikke jäätmeid ning väljaveetav pinnas, mis tekivad ehitamisel ja remontimisel (edaspidi ehitamisel) ning mida ehitusobjektile tööd tegemiseks ei kasutata.

Vastavalt Rannu valla jäätmehoolduseeskirjale tuleb ehitusjäätmed sortida liigiti nende tekkekohal. Sortimisel lähtutakse jäätmete taaskasutusvõimalustest. Eraldi tuleb sortida:

- puit;
- kiletamata paber ja kartong;
- metall (eraldi must- ja värviline metall);
- mineraalsed jäätmed (kivid, ehituskivid ja tellised, krohv, betoon, kips, lehtklaas jne);
- raudbetoon- ja betoondetailid;
- kiled;
- ohtlikud ehitusjäätmed liikide kaupa;
- muud segajäätmed.

Juhul, kui ehitusjäätmete tekkekohas puudub võimalus nende sortimiseks või see osutub majanduslikult ebaotstarbekaks, tuleb jäätmed anda töötlemiseks üle vastavale jäätmeloaga jäätmekäitlejale, kes teeb selle töö teenustööna. Eelistada tuleb ettevõtet, kes tagab jäätmete täielikuma taaskasutamise.

Ehitus- ja lammutusjäätmetest tuleb eraldi koguda ohtlikud ehitusjäätmed, mille hulka kuuluvad:

- asbesti sisaldavad jäätmed nagu eterniit, asbesttsementplaadid, asbesttsementtorud, isolatsiooni materjalid jne;
- värvi-, laki-, liimi- ja vaigujäätmed ning neid sisaldanud tühi taara ja nendega immutatud materjalid jne;
- naftaprodukte sisaldavad jäätmed nagu tõrvapapp, immutatud isolatsioonmaterjalid jne;
- saastunud pinnas.

Ohtlikud ehitusjäätmed, välja arvatud saastunud pinnas, tuleb koguda liikide kaupa eraldi kogumismahutitesse. Ohtlike ehitusjäätmete valdaja vastutab nende ohutu hoidmise eest kuni jäätmete üleandmiseni ohtlike jäätmete käitluslitsentsi omavale jäätmekäitlejale.

Ehitusjäätmete käitlemise eest vastutab jäätmevaldaja – ehitise omanik, kui tema ja ehitusettevõtja või kinnisvaraarendaja vaheline leping ei näe ette teisiti, või muu isik, kelle valduses on jäätmed.

Ehitusjäätmete valdaja on kohustatud korraldama oma jäätmete taaskasutamise või andma jäätmed käitlemiseks üle jäätmeluba omavale või jäätmekäitlejana registreeritud isikule.

Käesoleval ajal ei ole Rannu vallas ehitus- ja lammutusjäätmete vastuvõtupunkti. Elanike ehitus- ja lammutusjäätmeid kogutakse väikestes kogustes üks kord aastas kogumisringi ajal.

Ehitus- ja lammutusjäätmete tekkekogused on väga kõikumavad sõltudes majanduse arengust ning konkreetsetest vallas asetleidvatest ehitustöödest. Seega on antud jäätmete kogused raskesti prognoositavad. Jäätmekava koostamise perioodil info kavandatavate suuremahuliste ehitus- või lammutustööde kohta uue jäätmekava kehtivusperioodiks puudub, seega võib eeldada jäätmekoguste jäämist samasse suurusjärku eelneva viisaastakuga.

Tabel 6. Ehitus- ja lammutusjäätmete teke Rannu vallas ettevõtete ja majapidamiste lõikes 2008-2013. Kogused tonnides. Allikas: Keskkonnaagentuur.

Jäätmekood	Jäätmeliik	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Ettevõtted							
17 04	Metallid	18,54	37,32	34,42	197,84 3	111,18	153,58 5
17 05	Kivid ja pinnas	9,64	39000	0	0	0	0
17 06 05*	Asbesti sisaldavad ehitusmaterjalid	0	5,2	9,06	0	5,1	0,32
17 09 04	Ehitus- ja lammutussegapraht	0,8	242,76	19,44	18,04	0	0,28

17 01	Betoon, tellised, plaadid ja keraamikatooted	0	0	0	280	55	240
Kokku		28,98	39285,28	62,92	495,883	171,28	394,185
Majapidamised							
17 04	Metallid	19.01	134.80	93.13	145.96	422.30	24.32
17 05 04	Kivid ja pinnas, mida ei ole nimetatud koodinumbriga 17 05 03	1,822	0	0	0	0	0
17 06 *	Asbesti sisaldavad ehitusmaterjalid	1,93	0	0	0,205	0	1,645
17 09 04	Ehitus- ja lammutussegapraht	0	0	0	0,18	1,5	0,84
Kokku		22,766	134,803	93,131	146,343	423,796	70,9

Rannu vallas puudub ehitus- ja lammutusjäätmete vastuvõtupunkt. Sellele tuginedes võib eeldada, et kodumajapidamiste ehitus- ja lammutusjäätmeid satub arvestataval hulgal ka olmejäätmete sekka ning riiklikus jäätmearuandluses Tartu linna jäätmete arvestusse.

Kõige lähemal võtab vastu ehitus- ja lammutus segajäätmeid, suuremõtmelist betooni, asfaltitükke tasu eest OÜ Karimek (Tartu, Ropka tee 24) ja Aardlapalu jäätmete ümberlaadimisjaam. AS Epler & Lorenz võtab elanikelt vastu (tasu eest) asbesti sisaldavaid eterniidi jäätmeid aadressil Tartu Ravila 75a. Metallijäätmeid võtab vastu Rao Metall OÜ aadressil Elva Kirde tn 4.

Ehitusjäätmete eraldi kogumist ja taaskasutusse suunamist aitaks parandada kodulähedasem ehitus- ja lammutusjäätmete vastuvõtupunkt, mis oleks tasuline.

Sellega seoses tuleks ehitus- ja lammutusjäätmete käitlemisel jäätmehoolduseeskirja uuendamisel arvestada Riigi jäätmekavaga 2014-2020, kus on välja toodud, et alates 01.01.2020 tuleb taaskasutada korduskasutamiseks ettevalmistatuna, ringlusse võetuna ja muul viisil taaskasutatuna, sealhulgas kaeveõonte täitmiseks muude ainete asemel kasutatud ehitus- ja lammutusjäätmeid, välja arvatud kivid ja pinnas, vähemalt 70% ulatuses nende jäätmete kogumassist kalendriaastas.

6.5 Ohtlikud jäätmed

Ohtlikud jäätmed on jäätmed, mis oma kahjuliku toime tõttu võivad olla ohtlikud tervisele, varale või keskkonnale.

Tavaliselt kodumajapidamises tekkivad ohtlikud jäätmed on:

- aegunud ravimid;
- elavhõbeda kraadiklaasid;
- kodukemikaalid;
- vanaõli, õlised kaltsud, õlifiltrid;
- värvi-, laki-, liimi- ja lahustijäägid;
- väetised ja pestitsiidid;
- rotimürk jm biotsiidid;
- kompaktlambid (ehk säästupirnid), päeavalguslambid;
- patareid ja akud.

Ohtlikke jäätmeid tuleb hoiustada nii, et need ei reostaks pinna- või põhjavett ega põhjustaks teisi keskkonnakahjustusi. Vedelaid ohtlikke jäätmeid peab säilitama kindlalt suletavates kogumismahutites, mis välistab nende sattumise maapinnale, põhjavette või kanalisatsiooni.

Ettevõtetes tekib ohtlike jäätmetena nii spetsiifilisi tootmisjääke kui ka kodumajapidamistega sarnaseid ohtlikke jäätmeid. Asutused ja ettevõtted peavad ise korraldama oma ohtlike jäätmete kogumise, ajutise ladustamise ja üleandmise vastavat litsentsi omavatele ohtlike jäätmete käitlejatele.

Valla elanikud saavad oma ohtlikud jäätmed ära anda Rannu kogumispunktis, mis asub Ervu külas (kat tunnus 66601:008:0149). Patareide kogumiskohad asuvad Elva Tarbijate Ühistu Rannu kaupluse ja Väike-Rakke kaupluse ruumides.

Tootja vastutuse põhimõtte kohaselt saab probleemtooteid: vanu patareisid, akusid, elektri- ja elektroonikaseadmeid tasuta ära anda ka kauplustes, kes tegelevad nende toodete müügiga.

Aegunud ravimite kogumiskonteinerid asuvad apteekides. Rannu vallas on üks apteek, mille põhiapteek asub Noorma külas Nurmeotsa kinnistul (66601:004:0298), apteegi filiaal asub aadressil Rannu alevik Rannu 8-2.

Ohtlike jäätmete kogumisvõrgustikku võib käesoleval ajal pidada heaks.

6.6 Romusõidukid ja vanarehvid

Mootorsõidukid ja nende osad kuuluvad jäätmeseaduse mõistes probleemtoodete hulka. Probleemtooted on tooted, mille jäätmed põhjustavad või võivad põhjustada nii ohtu tervisele kui ka keskkonnaohtu, keskkonnahäiringuid või keskkonna ülemäärast risustamist.

Tabel 7. Romusõidukite ja vanarehvide teke Rannu vallas 2008-2013. Kogused tonnides. Allikas: Keskkonnaagentuur.

Jäätmeliik	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Ettevõtted						
Romusõidukid mitmesugustest liiklusvaldkondadest (sh liikurmasinad) ning romusõidukite lammutamisel ja sõidukihooldusel tekkinud jäätmed 16 01	0,003	0,012	0,002	1,67	2,535	0,32
Vanarehvid – 16 01 03	0,2	0,82	0	0	0,89	0
Kokku	0,203	0,832	0,002	1,67	3,425	0,32
Majapidamised						
Romusõidukid mitmesugustest liiklusvaldkondadest (sh liikurmasinad) ning romusõidukite lammutamisel ja sõidukihooldusel tekkinud jäätmed 16 01	0,053	0,234	3,948	14,219	58,968	20,788
Vanarehvid – 16 01 03	0,961	1,22	1,892	4,951	2,932	3,532

Kokku	1,014	1,454	5,84	19,17	61,9	24,32
--------------	-------	-------	------	-------	------	-------

Romusõiduk tuleb üle anda tootja või tootja esindaja määratud kogumispunkti või uue sõiduki ostmise korral müügikohta või vanametalli kogumispunkti.

Vanarehvid tuleb üle anda vanarehvide kogumispunkti või uue rehvi ostmise korral müügikohta või rehviettevõttesse. Rehvide tootja jäätmeseaduse § 23 mõistes on kohustatud korraldama enda valmistatud, edasimüüdud või sisseveetud rehvidest tekkivate jäätmete tasuta vastuvõtmise.

Romusõidukite tekkekoguste osas on oodata seniste madalate koguste jätkumist. Vanarehvide osakaal jäätmetekkes tõenäoliselt tõuseb lähiajal seoses autostumise jätkuva kasvuga. Samas on oodata ka rehvide taaskasutamise suurenemist, seoses vanarehvide vastuvõtmise ja taaskasutamise süsteemi arenemisega.

6.7 Elektri- ja elektroonikaseadmed

Probleemtoodete hulka kuuluvad elektri- ja elektroonikaseadmed ja nende osad. Elektri- ja elektroonikaseadmete romud on üks kiiremini kasvavaid jäätmevooge. Need jäätmeliigid sisaldavad väärtuslikke metalle, kuid samas hulgaliselt ka äärmiselt keskkonnaohtlikke komponente nagu elavhõbe, tina, kaadmium, freoonid jne.

Elektri- ja elektroonikaseadmetest tekkinud jäätmed tuleb koguda muudest jäätmetest eraldi ning viia elektri- või elektroonikaseadmete jäätmete kogumispunkti või uue toote ostmise korral müügikohta. Eestis korraldab elektri- ja elektroonikaseadmete ning patareide ja akude tootmise ja müügiga tegelevate ettevõtjate poolt neil lasuvate tootjavastutuse kohustuste täitmist MTÜ EES-Ringlus.

Tabel 8. Elektri- ja elektroonikaseadmete jäätmed Rannu vallas ettevõtete ja majapidamiste lõikes 2008-2013. Allikas: Keskkonnaagentuur.

Elektri- ja elektroonikaseadmete ning muude seadmete ja aparatuuride jäätmed – 16 02	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Ettevõtetes	0	0	0	6,06	2,63	0
Majapidamistes	0	0	0,444	0,54	8,61	1,34
Kokku	0	0	0,44	6,6	11,24	1,34

Rannu vallas võetakse kodumajapidamistes kasutatavate elektri- ja elektroonikaseadmete jäätmeid vastu kord nädalas Rannu kogumispunktis Rannu vallas, Ervu külas, kus on selleks spetsiaalne lukustatav konteiner. Seadmed võetakse vastu, kui need pole lammutatud osadeks ega sisalda muid jäätmeid või saastet. Samuti korraldab vallavalitsus kord aastas maikuu kogumisringi, mille käigus võetakse vastu probleemjäätmeid valla mitmes asustatud punktis.

Elektri- ja elektroonikaseadmete romude koguste osas on tulevikus oodata koguste kasvu nii tänu paranevale kogumissüsteemile kui elektroonikaseadmete suuremale kasutamisele ja sellega kaasnevale seadmete vananemisele.

6.8 Tervishoiu- ja veterinaarteenuste jäätmed

Tervishoiujäätmed on nii inimese kui ka loomade tervishoiu, ravimise ning hooldusega seotud asutustes tekkivad jäätmed.

Rannu vallas osutab tervishoiuteenuseid Rannu perearstikeskus, mis asub Barbara külakeskuses. Hambaravi teenuseid osutab Rannu hambaravi OÜ, mis samuti asub Barbara külakeskuses. Ravimite müügiga tegeleb vallas üks apteek.

Tervishoiuasutused (sh ka veterinaarasutused) peavad välja töötama sisemised juhised jäätmete liigiti kogumiseks ja edasiseks käitlemiseks. Jäätmed tuleb pakkida tekkekohas ja viia tekkekohast pakituna tervishoiuasutuse jäätmehooldlasse kuni üleandmiseni vastavat luba omavale jäätmekäitlusettevõttele. Vastavalt Euroopa Nõukogu direktiivile 1999/31/EÜ prügilate kohta on nakkusohtrike jäätmete ladestamine tavajäätmete prügilatesse keelatud.

Tabel 9. Tervishoiuteenuste jäätmete teke (sh kogutud) jäätmearuannete põhjal Rannu vallas (tonnides). Allikas: Keskkonnaagentuur.

Jäätme-kood	Jäätmeliik	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Ettevõtted							
18 02	Loomahaiguste uurimisel, diagnoosimisel, ravimisel või ärahoidmisel tekkinud jäätmed	0	0,001	0,02	0,13	0,02	0,002
Majapidamised							
18 01	Inimese sünnitushooldel ning haiguste diagnoosimisel, ravimisel või ärahoidmisel tekkinud jäätmed	0	0	0	0	0,02	0

Rannu vallale lähim tervishoiu riskijäätmete kahjutustamise keskus asub Tartus, Tartu Ülikooli Kliinikumi juures, aadressil L. Puusepa 1a. Kahjutustamise keskus töödeldakse autoklaavis 18 01 03* ja 18 02 02* jäätmeid, muutes need ohututeks. Töödeldakse põhiliselt Tartu Ülikooli Kliinikumis tervishoiul tekkinud jäätmeid, kuid lisaks pakutakse teenust ka väljapoole.

Aegunud ravimite kogumiskonteinerid asuvad apteekides. Rannu vallas on üks apteek, mille põhiapteek asub Noorma külas Nurmeotsa kinnistul (66601:004:0298), apteegi filiaal asub aadressil Rannu alevik Rannu 8-2.

Seoses rahvastiku vananemisega ja jäätmetekitajate üle kontrolli saavutamiseks võib järgnevat kümneks aastaks prognoosida mõningast raviasutustes tekkivate jäätmete kasvu.

6.9 Põllumajanduses tekkinud jäätmed

Valdav osa Rannu valla territooriumist on hõivatud just põllumajandusliku tegevusega, seetõttu tekib valla territooriumil ka mingil määral põllumajanduslikke jäätmeid. Vastavad jäätmete kogused on välja toodud tabelis 10.

Tabel 10. Põllumajanduses, aianduses, vesiviljeluses, metsanduses, jahinduses ja kalapüügil tekkinud jäätmed (sh kogutud) jäätmearuannete põhjal Rannu vallas (tonnides). Allikas: Keskkonnaagentuur.

Jäätme-kood	Jäätmeliik	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Ettevõtted							
02 01	Põllumajanduses, aianduses, vesiviljeluses, metsanduses, jahinduses ja kalapüügil tekkinud jäätmed	189,92	149,33	45,15	31,65	303,14	293
Majapidamised							
02 01	Põllumajanduses, aianduses, vesiviljeluses, metsanduses, jahinduses ja kalapüügil	0,77	0	0	0,07	0,27	0

	tekkinud jäätmed						
--	------------------	--	--	--	--	--	--

6.10 Korraldatud jäätmevedu

Korraldatud jäätmevedu on olmejäätmete kogumine ja vedamine määratud piirkonnast määratud jäätmekäitluskohta või -kohtadesse kohaliku omavalitsuse üksuse valitud ettevõtja poolt.

Vastavalt jäätmeseaduse §-ile 135 on kohalikul omavalitsusel, mille haldusterritooriumil elab rohkem kui 1500 inimest, kohustus organiseerida oma haldusterritooriumil korraldatud jäätmevedu. Korraldatud jäätmeveo kohustus on alates 2005. aasta 1. jaanuarist. Korraldatud jäätmeveo põhieesmärk on liita kõik jäätmevaldajad jäätmeveoga, et kaoks ära omanikuta prügi probleem ja illegaalne prügistamine.

Rannu vallas on korraldatud jäätmeveoga hõlmatud terve Rannu valla territoorium. Riigihanke tulemusel teostab korraldatud jäätmevedu alates 01.05.2014 AS Eesti Keskkonnateenused. Hankeperioodil osutatakse teenust kuni 30. aprill 2017.

Korraldatud jäätmevedu hõlmab Rannu vallas segunenud olmejäätmeid, paberi ja papi jäätmed, ent olulise avaliku huvi korral võidakse korraldatud jäätmeveoga hõlmata ka teisi jäätmeliike.

6.11 Jäätmete kõrvaldamis- ja taaskasutamisrajatised

2015. aasta seisuga on Rannu vallas pakendijäätmete taaskasutusse suunamiseks paigaldatud 7 kogumiskonteinerit: Rannu kogumispunktis, Rannu kortermajade punktis, Limnoloogiakeskuse punktis, Kalmistu parkla punktis, Kureküla punktis, Kaarlijärve punktis ja Väike-Rakke punktis.

Paberi ja papi jäätmete kogumiskonteinerid on paigaldatud Rannu kogumispunkti, Rannu kortermajade punkti, Kalmistu parkla punkti, Kaarlijärve ning Väike-Rakke kaupluse punkti.

Rannu vallas on elanikel võimalik viia probleemtoodetest tekkinud jäätmed ja ohtlikud jäätmed Rannu kogumispunkti.

Aia- ja haljastusjäätmete jaoks, on paigaldatud kogumiskonteiner Kalmistu parkla kogumispunkti.

Samuti on võimalus kord aastas ära anda suuremõotmelisi jäätmeid Rannu kogumispunktis, Limnoloogiakeskuse punktis, Kalmistu parkla punktis, Kureküla punktis, Kaarlijärve ning Väike-Rakke kaupluse punktis.

6.12 Teavitustegevus

Jäätmealast infot (sh korraldatud jäätmeveo ja jäätmete kogumispunktide kohta) edastatakse valla elanikele ajaleheartiklite kui ka valla kodulehel oleva jäätmemajanduse rubriigi kaudu. Info kättesaadavust võib hinnata heaks. Vajalik on info pidev ajakohastamine ning jäätmekäitlusteemaliste ajaleheartiklite avaldamise jätkamine kohalikus lehes.

6.13 Minevikus saastunud jäätmekõrvaldamiskohad ning nende korrastamise meetmed

Rannu valla territooriumil puuduvad teadaolevalt minevikus saastunud jäätmekõrvaldamiskohad ning seega puudub vajadus rakendada nende korrastamise meetmeid.

7 Jäätmehoolduse arengusuunad ja eesmärgid

Riigi jäätmekava 2014-2020 põhieesmärgi saavutamine on seotud jäätmehierarhia viie etapi rakendamisega: esmajärjekorras tuleb jäätmeteket vältida ja kui see osutub võimatuks, tuleb

jäätmeid nii palju kui võimalik ette valmistada korduskasutuseks, siis ringlusse võtta ja muul viisil taaskasutada, et ladestada prügilasse võimalikult vähe jäätmeid. Samuti peab vähendama tekkivate jäätmete ohtlikkust.

Jäätmekäitluse arendamisel Rannu vallas tuleb lähtuda riigi jäätmekavas seatud eesmärkidest ning kehtivast õiguslikust regulatsioonist, võttes arvesse olemasolevat jäätmehoolduse hetkeolukorda, jäätmete käitlemise võimalusi ja jäätmehooldusega seotud probleeme.

7.1 Jäätmehoolduse kavandamine ja planeerimine

7.1.1 Kohalike õigusaktide ülevaatamine ja ajakohastamine

Rannu valla jäätmehooldust arendatakse valla arengukava, jäätmekava ja jäätmehoolduseeskirja alusel.

Kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekava ajakohastamiseks vaadatakse see korrapäraselt läbi ja tehakse vajadusel selles muudatusi. Samuti vaadatakse korrapäraselt üle ja vajadusel ajakohastatakse ka valla arengukava ning jäätmehoolduseeskiri.

7.1.2 Korraldatud jäätmeveo korraldamine

Jäätmeseaduse kohaselt on korraldatud jäätmevedu olmejäätmete kogumine ja vedamine määratud piirkonnast määratud jäätmekäitluskohta kohaliku omavalitsuse üksuse korraldatud konkursi korras valitud ettevõtja poolt.

Riigihanke tulemusena osutab Rannu vallas alates 1. maist 2014 kuni 30. aprillini 2017 korraldatud jäätmeveo teenust Eesti Keskkonnateenused AS.

Korraldatud jäätmeveo täpsustatud nõuded on kehtestatud Rannu valla jäätmehoolduseeskirjas. Korraldatud veoga veetakse segaolmejäätmeid, paber- ja kartongjäätmeid.

Hankeperioodi lõppemisel on vaja korraldada uus konkurss jäätmevedaja leidmiseks. Juhul kui muutub jäätmeseaduses korraldatud jäätmeveo korraldus, siis korraldatakse edaspidi jäätmekäitlust vastavalt kehtivale seadusandlusele.

7.2 Jäätmete liigiti kogumise ja sortimise arendamine

7.2.1 Biojätmed

Liigiti kogutud biojätmed tuleb vedada kompostimiseks selleks ettenähtud kompostimisväljakule või kompostida kohapeal vastavalt nõuetele või anda üle jäätmekäitlejale.

Prügilasse ladestatavate olmejäätmete hulgas ei tohi biolagunevaid jäätmeid olla üle 30 massiprotsendi alates 2013. aasta 16. juulist ning üle 20 massiprotsendi alates 2020. aasta 16. juulist.

Rannu vallas puudub biolagunevate jäätmete kompostimisvõimalus. Biolagunevate jäätmete kompostimisvõimaluse lahendust otsitakse koos piirkonna omavalitsustega ja Rannu vald osaleb selles koostöös eelarve vahenditega ja kaasates ühiselt fondide raha.

7.2.2 Jäätmete kogumispunktide heakorrastamine

Rannu valla üks olulisimaks kogumispunktiks on Rannu kogumispunkt, mis võtab vastu segaolmejäätmeid, pakendijäätmeid, paberi- ja papijäätmeid, ohtlikke jäätmeid, probleemjäätmeid ning kord aastas ka suuremõtmelisi jäätmeid ja rehve. Kuna probleemjäätmete konteiner ei ole väga suur, siis ei ole võimalik sinna aastaringelt probleemjäätmeid ja rehve koguda. Rannu kogumispunkt ei ole kuigi heas korras (aluspinna ebatasane, konteinerid vajavad uuendamist) ning seetõttu vajab Rannu kogumispunkt

rekonstrueerimist, aiaga piiramist, valgustust, konteinerite uuendamist ja liigiti kogumise sortimendi laiendamist ning ala aluskatte uuendamist, territooriumi heakorrastamist.

Lisaks vajavad ka teised kogumispunktid (Kureküla, Vallapalu kalmistu punkt, Kaarlijärve ning Väike-Rakke) Rannu valla territooriumil jooksvalt korrastamist, kõvakattega aluspinna rajamist konteinerite paremaks tühendamiseks, konteinerite tähistamist ja uuendamist ja kohati ka ala aiaga piiramist vaate parandamiseks. Kalmistu punktis on probleemiks asukoht kalmistu värava lähedal, mis häirib inimesi, kes kalmistul käivad. Vaja oleks asukohta muuta ja vaadet konteineritele piirata tara või aiaga.

7.2.3 Suurjäätmete kogumisringide teostamine

Suuremõõtmeliste jäätmete kogumisringi korraldab vallavalitsus üks kord korda aastas. Vajalik on jätkata suurjäätmete kogumisringe, sealjuures on vajalik ka jätkuv elanikkonna teavitamine jäätmete üleandmise võimalustest. Kogumisringid on võimaldanud oluliselt vähendada elanike poolt jäätmete ebaseaduslikku keskkonda viimist. Rannu kogumispunktis võiks olla konteiner suuremahuliste jäätmete kogumiseks aastaringselt, mida saab täitumisel tühendada, see vähendaks vajadust kogumisringiga kogumiseks, mis ilmselt ei vasta kõigi soovidele, sest üleliigsetest jäätmetest soovitakse üldjuhul kohe vabaneda.

7.3 Elanike teadlikkuse tõstmine

Jäätmekavaga püstitatud eesmärkide elluviimine eeldab jätkuvalt elanike kaasamist ja vastavat selgitustööd.

Pideva selgitustöö ja teavitamise aluseks on eesmärgistatud info edastamine, info edastamise viisideks on kohalikud ajalehed, kuulutused, viidad, bukletid, internet. Kuna interneti kasutamine on osade sihtgruppide hulgas eeldatavalt piiratud, siis on informatsiooni vajalik dubleerida ka paberkanalil.

Selgitustöö kavandamisel on oluline arvestada ka sihtgrupist tulenevate asjaoludega. Soovitatav oleks läbi viia erinevaid kampaaniaid erinevatele sihtgruppidele, arvestades näiteks vanust (täiskasvanud, noored) ja asustust/elukohta (eramajad, korterelamud). Selgitustöö läbiviimisel tuleb arvestada, et sihtgruppi ei koormataks antava infoga üle, jagatav info peaks olema lihtsalt mõistetav, samas peab olema viide spetsiifilise teabe kättesaadavuse kohta.

Teavitustöö tegemiseks on võimalik finantseerimist leida ka väljaspool vallaeelarvet (KIK). Asjakohane oleks kaasata ka kohalikke ettevõtjaid.

Valla kodulehel olev jäätmekäitlusala info vajab pidevat ajakohastamist. Samuti peaks ja võiks olla jäätmemajandus alane info valla kodulehel kergesti kättesaadav. Lisaks juba käesoleval ajal kättesaadavale infole on võimalik kodulehe kaudu valla elanikke informeerida täiendavalt eri liiki jäätmete äraandmise võimalustest ning jäätmekonteinerite asukohtadest.

Jäätmehoolduses toimuvate muudatuste korral kirjutatakse vallalehte artikleid ning võimalusel koostatakse elanike jaoks infomaterjale.

Senist Rannu valla poolset teavitustegevust jäätmekäitluse küsimustes võib pidada heaks. Vajalik on jätkata seniseid tegevusi. Eeskätt tuleks jätkata pidevate jäätmekäitlusteemaliste artiklite avaldamist kohalikus ajalehes ja internetis.

7.4 Jäätmehoolduse järelevalve

Rannu valla jäätmehoolduseeskirja täitmise üle teostab järelevalvet vallavalitsus vastavalt oma pädevusele ja keskkonnajärelevalve seaduses sätestatud korrale.

Keskkonnainspeksioon on Keskkonnaministeeriumi valitsemisalas olev asutus, mis teeb järelevalvet looduskeskkonna ja -varade kasutamise üle, kohaldades seaduses ettenähtud

juhtudel riikliku sunni vahendeid. Keskkonnainspeksioon teeb järelevalvet ja menetleb õigusrikkumisi kõigis keskkonnakaitse valdkondades. Rannu vallas viib järelevalvet läbi Keskkonnainspeksiooni Tartumaa büroo.

Jäätmeseadusest tuleneva järelevalve tõhustamiseks tuleb vallavalitsusel tõhustada koostööd Keskkonnainspeksiooniga ja teiste järelevalvet teostavate asutustega. Valla poolt on oluline eraisikute ja ettevõtete jäätmekäitluse jooksev kontrollimine, vajadusel rikkujate karistamine, jäätmevaldajate registri haldamine, kontrolli tagamine korraldatud jäätmeveoga liitumise üle, omavoliliste prügi mahapaneku kohtade pidev likvideerimine, ehitus- ja lammutusjäätmete jäätmeõiendi nõudmine ehitisele kasutusloa andmiseks.

8 Jäätmekava rakendamise kaasnep keskkonnamõju

Jäätmeseaduse kohaselt on jäätmehoolduse arendamine oma haldusterritooriumil kohaliku omavalitsuse üks ülesannetest. Jäätmekavas püstitatud eesmärkide realiseerimine on kindlasti positiivse mõjuga ümbritsevale keskkonnale, kuna kavas loetletud tegevused aitavad korrastada jäätmekäitlust, suurendada jäätmete sortimist ja taaskasutust ning vähendada prügilasse ladestatavate jäätmete koguseid, seega ka ohtlike jäätmete sattumist keskkonda.

Järelevalve tõhustamise, korraldatud jäätmeveo toimimise ja sihipärase teavitustööga on võimalik vähendada prügi omavoliliste mahapaneku kohtade tekkimist ja muud seadusevastast jäätmete kõrvaldamist, näiteks jäätmete põletamist ja matmist.

8.1.1

9 Jäätmehooldusega seotud organisatsioonilised aspektid

9.1 Organisatsioonilised aspektid ja vastutus

Vastavalt Jäätmeseadusele korraldab omavalitsus oma haldusalal olmejäätmete ja kodumajapidamistes tekkivate ohtlike jäätmete käitlemist. Omavalitsuse õigused ja kohustused hõlmavad:

- jäätmekava, jäätmehoolduseeskirja ja korraldatud jäätmeveo korra jt kohalikul tasandil jäätmekäitlust suunavate dokumentide koostamist ja avalikustamist;
- korraldatud jäätmeveo organiseerimist;
- jäätmete kogumiskoha määramist, kuhu tuleb korraldatud olmejäätmeveoga hõlmatud jäätmed nende edasise veo eesmärgil toimetada;
- õigus nõuda oma haldusterritooriumil tegutsevalt ettevõtjalt jäätmekava, mis käsitleb ettevõtja tegevusega seotud jäätmekäitlust;
- koostöö tegemine jäätmeseadusega sätestatud nõuete täitmiseks teiste omavalitsustega;
- seisukoha andmist jäätmeoloa taotlustele ja ohtlike jäätmete käitluslitsentsi taotlustele;
- järelevalve teostamine jäätmehoolduseeskirjas sätestatud tingimuste täitmise üle.

Valla jäätmevaldajate kohustus on järgida vallavolikogu kehtestatud nõudeid jäätmete liigiti kogumiseks ja üleandmiseks.

Valla poolt väljavalitav jäätmevedaja vastutab veo ohutusnõuete täitmise eest ning jäätmete toimetamise eest vallavalitsuse, pädeva riigiametniku või jäätmed vedamiseks üle andnud isiku poolt määratud jäätmekäitluskohta.

Valla territooriumil Keskkonnaameti poolt väljastatud jäätmeloa, keskkonnakompleksloa või ohtlike jäätmete käitluslitsentsi alusel tegutsevad jäätmekäitlejad omavad kohustust jäätmekäitluse korraldamiseks vastavalt neile väljastatud loas sätestatud tingimustele.

Keskkonnaamet on Keskkonnaministeeriumi valitsemisalas tegutsev valitsusasutus, mis teostab täidesaatvat riigivõimu ja riiklikku järelevalvet ning kohaldab riiklikku suundi seaduses ettenähtud alustel ja ulatuses. Keskkonnaameti osatähtsus kohaliku omavalitsuse jäätmekäitluses on eeskätt arvamuse ja ettepanekute tegemine seaduste alusel ja ulatuses. Keskkonnaameti ülesanne on ka kontrollida jäätmelubade, keskkonnakomplekslubade või ohtlike jäätmete käitluslitsentsi taotluste vastavust nõuetele ning vastavaid lube väljastada. Rannu vald asub Keskkonnaameti Jõgeva-Tartu regiooni tegevuspiirkonnas.

Keskkonnainspeksioon on Keskkonnaministeeriumi struktuuri osa, mille kaudu toimub jäätmekäitlusala järelevalve, sh õigusaktide nõuete ning väljastatud jäätmelubade, keskkonnakomplekslubade või ohtlike jäätmete käitluslitsentside nõuete järgimine. Rannu vallas teostab jäätmekäitlusala järelevalvet Keskkonnainspeksiooni Tartumaa büroo.

9.2 Jäätmehoolduse finantseerimine

Jäätmeseaduse alusel toetatakse jäätmehoolduse arendamist jäätmete keskkonda viimise eest makstavast saastetasust.

Jäätmeseadus sätestab põhimõtted, et jäätmekäitluse kulud kannab jäätmetekitaja, korraldatud jäätmeveoga liitunud jäätmevaldaja tasub jäätmeveo teenustasu, mis peab katma jäätmekäitluskohtade rajamis-, kasutamise-, sulgemise- ja järelhoolduskulud ning jäätmete veokulud. Keskkonnapoliitika põhimõte "saastaja maksab" ja "tootja vastutus" tähendab sisuliselt seda, et jäätmekäitluse kulud maksab kinni lõpptarbija.

10 Kokkuvõte

Rannu valla jäätmekava 2015-2020 koostamisel analüüsiti jäätmekäitluse hetkeolukorda Rannu vallas. Sellest lähtuvalt toodi välja jäätmehoolduse probleemid, püstitati jäätmehoolduse arendamiseks vajalikud eesmärgid ning töötati välja tegevuskava püstitatud eesmärkide ellurakendamiseks.

Valla jäätmekava 2015-2020 koostamise juures on arvestatud hetkel kehtivatest õigusaktidest tulenevate nõuete ja kohustustega. Lisaks on arvestatud riiklikul tasemel seatud eesmärkidega, eeskätt Riigi jäätmekavaga 2014-2020.

Jäätmekavas seatud eesmärkide täitmiseks on oluline elanike keskkonnateadlikkuse tõstmine, sortimisharjumuste juurutamine, jäätmete kohtsorteerimise edendamine ja järelevalve tõhustamine jäätmekäitluse üle. Kontrolli aitab tagada võimalikult suure hulga jäätmevaldajate haaratus üldisesse jäätmekäitlussüsteemi ehk korraldatud jäätmeveo rakendamine kogu vallas.

Jäätmekava elluviimine aitab korrastada jäätmekäitlust, suurendada jäätmete sortimist ja taaskasutust ning vähendada prügilasse ladestatavate jäätmete koguseid ja seeläbi ka ohtlike jäätmete sattumist keskkonda. Käesolevas jäätmekavas püstitatud eesmärkide realiseerimisel on kindlasti positiivne mõju ümbritsevale keskkonnale.

11 Kasutatud materjalid

Allikmaterjalid

Rannu valla veebileht. <http://www.rannu.ee/>

Eesti Entsüklopeedia veebileht Rannu valla kohta. http://entsyklopeedia.ee/artikkel/rannu_vald

AS ENTEC. 2000-2005. Võrtsjärve piirkonna üldplaneering.

SA Stockholmi Keskkonnainstituudi Tallinna Keskus, Säätva Eesti Instituut. 2013. Eestis tekkinud segaolmejäätmete, eraldi kogutud paberi- ja pakendijäätmete ning elektroonikaromu koostise uuring.

SEI Eesti. 2008. Eestis tekkinud olmejäätmete (sh eraldi pakendijäätmete ja biolagunevate jäätmete) koostise ja koguste analüüs

Seadused, määrused

Elektri- ja elektroonikaseadmetest tekkinud jäätmete kogumise, tootjale tagastamise ning taaskasutamise või kõrvaldamise nõuded ja kord ning sihtarvud ja sihtarvude saavutamise tähtajad (RT I, 08.04.2014, 5)

Kasutatud patareide ja akude käitlusnõuded (RTL 2008, 6, 63)

Keskkonnajärelevalve seadus (RT I, 14.03.2014, 49)

Mootorsõidukitest ja nende osadest tekkinud jäätmete kogumise, tootjale tagastamise ning taaskasutamise või kõrvaldamise nõuded ja kord ning sihtarvud ja sihtarvude saavutamise tähtajad (RT I 2010, 42, 248)

Rannu valla arengukava 2014-2019. Rannu Vallavolikogu 29.01.2014 määrus nr 5

Rannu Vallavolikogu 29.01.2014. a määruse nr 5 „Rannu valla arengukava 2014 – 2019“ muutmise. Rannu Vallavolikogu 12.11.2014 määrus nr 15

Rannu valla jäätmehoolduseeskiri. Rannu Vallavolikogu 26.11.2013 määrus nr 2

Rannu valla jäätmekava 2008-2012.

Olmejäätmete sortimise kord ning sorditud jäätmete liigitamise alused (RTL 2007, 9, 140; RT I, 29.04.2015, 1)

Pakendiseadus (RT I, 29.06.2014, 49)

Patareidest ja akudest tekkinud jäätmete kogumise, tootjale tagastamise ning taaskasutamise või kõrvaldamise nõuded ja kord ning sihtarvud ja sihtarvude saavutamise tähtajad (RT I 2008, 37, 221)

Jäätmeseadus (RT I, 23.03.2015, 204)

Jäätmete, sealhulgas ohtlike jäätmete nimistu (RT I 2004, 23, 155)

Jäätmete taaskasutamise- ja kõrvaldamistoimingute nimistud (RT I, 14.12.2011, 4)

Rehvidest tekkinud jäätmete kogumise, tootjale tagastamise ning taaskasutamise või kõrvaldamise nõuded ja kord (RT I 2010, 42, 249)

Riigi jäätmekava 2014-2020. Vabariigi Valitsuse 13.06.2014 otsus nr 256

Romusõidukite käitlusnõuded (RT I, 22.06.2011, 8)

Andmebaasid:

Eesti Looduse Infosüsteem: <http://loodus.keskkonnainfo.ee/eelis/>

Rannu valla jäätmekava 2015-2020

Jäätmearuandluse infosüsteem: <https://jats.keskkonnainfo.ee>

Keskkonnalubade infosüsteem: <http://klis.envir.ee/klis>

Maa-ameti kaardirakendus: <http://geoportaal.maaamet.ee/>

Statistikaameti andmebaas: <http://www.stat.ee/>

12 Lisa 1. Tegevuskava ja rahastamisallikad 2015-2020

Nr	Tegevus	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Rahastamisallikas (teostajad)
1.	Kohalike õigusaktide jooksev üle vaatamine ja ajakohastamine	*	*	*	*	*	*	VV
2.	Korraldatud jäätmeveo korraldamine ¹			x				VE; VV
3.	Biolagunevate jäätmete kompostimine - lahendust otsitakse koos piirkonna omavalitsustega, siis Rannu vald osaleb selles koostöös eelarve vahenditega ja kaasates ühiselt fondide raha. Alternatiiviks on vallale kuuluva olemasoleva kompostimisplatsi rekonstrueerimine valla kompostimisplatsiks või uue rajamine		x	x				F,VE,VV
4.	Probleemjäätmete kogumispunktide haldus ja korrashoid	x	x	x	x	x	x	VE,VV, F
5.	Suurjäätmete, ohtlike jäätmete, eterniidijäätmete ja muude väiksemas mahus tekkivate jäätmete liigiti kogumiseks kogumisringide teostamine	x	x	x	x	x	x	VE, VV, F
6.	Jäätmete kogumispunktide heakorrastamine, hooldamine, kaasajastamine		x		x			VE,F,VV
7.	Elanike teadlikkuse tõstmine	*	*	*	*	*	*	VE,F,VV
8.	Valla veebilehe täiustamine ja	*	*	*	*	*	*	VE,VV

¹ Juhul kui korraldatud jäätmeveo korraldus jäätmeseaduse muutmisel muutub, siis teostatakse tegevust vastavalt seadusandlusele.

	haldamine jäätmealase teabe osas							
9.	Jäätmehoolduse järevalve	*	*	*	*	*	*	VV
10.	Eraisikute ja ettevõtete jäätmekäitluse kontrollimine, vajadusel rikkujate karistamine	*	*	*	*	*	*	VV
11.	Jäätmevaldajate registri haldamine	*	*	*	*	*	*	VE,VV
12.	Kontroll korraldatud jäätmeveoga liitumise üle	*	*	*	*	*	*	VE,VV
13.	Omavoliliste prügi mahapanekukohtade pidev likvideerimine							VV, VE
14.	Rannu Jäätme punkti rekonstrueerimine nõuetele vastavaks jäätmejaamaks või kogumispunktiks, liigiti kogumise laiendamine, konteinerite lisamisega		*	*	*			VV, VE, F

(VV) – vallavalitsus

VE – valla eelarve

F - fondid

* jooksev tegevus, mida teostatakse vallavalitsuse töötajate poolt tööülesannete raames ja millele eraldi eelarvet ei kavandata.

13 Lisa 2. Rannu vallas tekkinud jäätmed jäätmeliikide lõikes ettevõtete ja majapidamiste kaupa 2008. - 2013. a jäätmearuannete andmetel (tonnides)

Jäätmete grupp	Jäätmete grupi nimetus	2008		2009		2010		2011		2012		2013	
		Ettevõtted	Majapidamised	Ettevõtted	Majapidamised	Ettevõtted	Majapidamised	Ettevõtted	Majapidamised	Ettevõtted	Majapidamised	Ettevõtted	Majapidamised

Rannu valla jäätmekava 2015-2020

02 01	Põllumajanduse s, aianduses, vesiviljeluses, metsanduses, jahinduses ja kalapüügil tekkinud jäätmed	189,92	0,77	149,33	0	45,15	0	31,65	0,07	303,14	0,27	293	0
13 02	Mootori-, käigukasti- ja määrideõlid	2,47	0	0,36	0	1,15	0	0,93	0	2,77	0	2,31	0
15 01	Pakendid (sh lahus kogutud olmepakendijäätmed)	11,89	0,78	8,65	1,24	20,32	15,87	7,61	27,73	13,26	23,6	6,83	36,44
15 02	Absorbendid, filtermaterjalid, puhastuskaltsud ja kaitseriietus	0	0	0	0	0	0	0,17	0	0	0,09	0,27	0
16 01	Romusõidukid ning romusõidukite lammutamisel ja sõidukihooldusel tekkinud jäätmed	0,2	1,01	0,83	1,45	0	5,54	1,67	19,17	3,43	61,9	0,32	24,32

Rannu valla jäätmekava 2015-2020

16 02	Elektri- ja elektroonikaseadmete ning muude seadmete ja aparatuuride jäätmed	0	0	0	0	0	0,44	6,06	0,54	2,63	8,61	0	1,34
16 06	Patareid ja akud	0,16	0,47	0,47	0,63	0,51	0,68	0,18	0,77	0,02	1,37	0,04	0,32
17 04	Metallid (sealhulgas sulamid)	18,54	19,01	37,32	134,8	34,42	93,13	197,84	145,96	111,18	422,3	153,59	68,41
17 05	Pinnas (sealhulgas saastunud maadelt eemaldatud pinnas), kivid ja süvenduspinnas	9,64	1,82	39000	0	0	0	0	0	0	0	0	0
17 06	Isolatsioonimaterjalid ja asbesti sisaldavad ehitusmaterjalid	0	1,93	5,2	0	9,06	0	0	0,21	5,1	0	0,32	1,65
17 09	Muu ehitus- ja	0,8	0	242,76	0	19,44	0	18,04	0,18	0	1,5	0,28	0,84

	lammutuspraht												
18 01	Inimese sünditushoolde l ning haiguste diagnoosimisel, ravimisel või ärahoidmisel tekkinud jäätmed	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,02	0	0
18 02	Loomahaiguste uurimisel, diagnoosimisel, ravimisel või ärahoidmisel tekkinud jäätmed	0	0	0	0	0,02	0	0,13	0	0,02	0	0	0
19 08	Nimistus mujal nimetamata reoveepuhastu sjätmed	0	0	0	0	0	0	0	0	15,7	0	0	0
19 12	Jäätmete mehaanilise töötlemise jäätmed	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0

Rannu valla jäätmekava 2015-2020

20 01	Olmejäätmete hulgast väljanopitud või liigiti kogutud jäätmed	0,03	7,21	0,8	15,23	0	35,95	0,06	24,83	2,84	61,1	0,02	3,6
20 02	Aia- ja haljastusjäätmed (sealhulgas kalmistujäätmed)	40	0	40	0	40	0	0	30	30	0	30	0
20 03	Muud olmejäätmed	221,35	44,36	102,8	224,64	99,29	275,94	43,44	288,95	13,5	274,09	27,65	299,93